

Uitvoerig wordt het diët behandeld en menige behartenswaardige wenk in dien tijd van veeleters, gegeven. Het tweede gedeelte behelst de therapie en de prognose, aan welke laatste men vroeger buitengewone waarde hechtte en bevat geen nieuws. Het aantrekkelijke van dit pestboekje wordt gevormd door de stijl, die den man van kunst en letteren verraadt. Ten slotte stelt SUDHOFF de vraag of STEINHÖWEL tot de geneeskundige humanisten behoorde en beantwoordt deze in ontkennenden zin.

De uitgave van dit boek is uitstekend verzorgd, zooals wij dit van dezen uitgever gewoon zijn. Buitengewoon fraai zijn de Ulmer houtsneden, van welke vele zijn weergegeven, voor zoover zij in betrekking staan tot onze kunst; zij treffen niet alleen door soberheid maar ook door goede verhoudingen, iets wat men niet altijd van andere houtsneden uit dezen tijd zeggen kan. Wie kennis wil maken met een typisch Duitsch pestboek uit de 15de eeuw in zijn oorspronkelijk gewaad, koope dit boek.

F. M. G. DE FEYFER.

R. T. GUNTHER, *Early medical and biological science*.
 Extracted from *Early science in Oxford*. *Oxford University Press*. London: HUMPHREY MILFORD, 1926. Prijs 7 sh. 6 d.

Zooals de titel aanduidt, is dit boek de verkorte bewerking van een standaardwerk, van het welk reeds vier deelen verschenen zijn, maar dat boven veler beurzen gaat. De plaatselijke geschiedenis der wetenschappen in bepaalde centra is altijd der kennismaking waard; is zij al ten deele een spiegel van het universeele gebeuren op wetenschappelijk gebied, anderzijds zijn er nu en dan invloeden werkzaam, ik bedoel het optreden van oorspronkelijke geleerden, die op de plaatselijke wetenschap een eigen stempel drukken en dikwijls tot een bedevaart plaats maken. Vooral de oude universiteiten hebben te dien opzichte veel te bieden. Tot deze behoort in de eerste plaats Oxford, wier universitaire statuten dagteekenen van 1325, hoewel er reeds vóór dien tijd geneeskundige voorlezingen plaats vonden (NICHOLAS TINGEWICK †1324). Eerst in de 17de eeuw met den opbloei der ontleedkunde en physiologie neemt de geneeskundige school van Oxford een eigen plaats in. GÜNTHER heeft zeer verstandig de geschiedenis van elk onderdeel der natuurwetenschappen te Oxford op zich zelf behandeld, zoodat ieder hoofdstuk een afgesloten verhandeling vormt. Zoo vindt men de volgende afdeelingen: de middeleeuwsche geneeskunde, de geneeskunde in de 17de eeuw en later, ontleedkunde, physiologie, dierkunde, plantkunde en aardkunde. Slechts in vogelvlucht worden hier enkele namen genoemd, die de beteekenis van Oxford als universiteit naar voren brengen. In de eerste plaats WILLIAM HARVEY (1578—1657) die een korten tijd door den invloed van zijn beschermheer KAREL I daar werkzaam was en volgens de uitlating van een der verjaagde hoogleraren behoorde tot „the dregs of the neighbour University”. Een tweede wereldfiguur uit den kring van Oxford is de hernieuwer der hippocratische geneeskunst, THOMAS SYDENHAM (1624—'89). Ook

dr. THOMAS WILLIS (1622—'75), wiens naam voortleeft in den „*Circulus Willisii*” was werkzaam te Oxford. Tot zijn leerlingen behoorde de arts JOHN LOCKE, wiens wijsgeerig stelsel nog niet vergeten is. Als huisarts van lord ASHLEY, draineerde hij diens empyeem met een zilveren buis. HARVEY's evenknie op het gebied van den bloedsomloop, RICHARD LOWER, ving zijn medische loopbaan te Oxford aan. In 1679 trachtte sir CHRISTOPHER WREN te Oxford geneesmiddelen intraveneus toe te dienen. In een vergadering van the Oxford Philosophical Society op 13 Mei 1684 werd de klinische thermometer het eerst in Engeland gedemonstreerd. Ten slotte zijn nog te noemen NATHANAEL HIGHMORE (1613—'84), de ontleedkundige en JOHN MAYOW (1640—'79) de medewerker van LOWER en een voorlooper van LAVOISIER. Hiermede wil ik eindigen, hoewel nog tal van onsterfelijken te noemen waren. Het boek is rijkelijk voorzien van uitstekende platen en neemt een waardige plaats in naast FOSTER's „*Lectures on the history of physiology.*” Wie beide boeken doorleest, krijgt op aangename wijze een uitstekend overzicht van de wordingsgeschiedenis der ontleedkunde en physiologie.

F. M. G. DE FEYFER.

LITERATUUR-OVERZICHTEN.

Isis. International Review devoted to the History of Science and Civilization. June 1927. No. 30. Vol. IX (2).

G. SARTON. *Preface to Volume IX.* — Lezenswaardige verhandeling over geleerdheid en wijsheid. Het eindresultaat moet zijn „verstaan” maar niet „weten”. Het moeilijkste is de waarde te meten van op zich zelf staande feiten. Analyse is middel, synthese einddoel. De historische of inductieve methode is de beste, omdat zij geen grenzen kent en tot organische eenheid der menselijke gedachten en een nieuw humanisme voert. Daarom moeten de wetenschappelijke ideeën, zoo goed als die der letterkunde en kunst, een bestanddeel der opvoeding uitmaken. Wanneer men de wetenschap vergelijkt met een steeds groeienden boom, dan kijkt de practicus naar de vruchten, terwijl de wijsgeer tracht door te dringen in zijn groeiwijze. De man der wetenschap is een ziende onder de blinden.

F. A. YELDHAM. *The alleged early English version of EUCLID.*

C. SCHOY (1787—1925). ALÏ IBN ISÂ. *Das Astrolab und sein Gebrauch.*

J. DRECKER. *Das Planisphaerium des CLAUDIUS PTOLEMAEUS.*

D. MAHNKE. *LEIBNIZ als Begründer der symbolischen Mathematik.*

H. METZGER. *La théorie de la composition des sels et la théorie de la combustion d'après Stahl et ses disciples* (4 pl.). — STAHL kende nog de leer der krachten, zoo dat de minerale zuren voor hem identiek waren, maar alleen in kracht verschilden. Zwavelzuur was het sterkst, zoutzuur het zwakst. Hier uit vloeit voort, dat ook de zouten identiek waren en in elkaar konden overgaan door daarvoor geschikte reagentia. Het was LAVOISIER, die aantoonde dat de minerale zuren en dus ook de zouten, uit verschillende enkelvoudige stoffen waren samengesteld. De schrijfster gaat de geschiedenis hiervan na aan de hand van onderzoekers als JUNCKER, KUNCKEL, HENCKEL, SALA e. a. Een tweede dwaling, die der calcinatie of verbranding, werd eveneens opgehelderd door LAVOISIER. Het phlogiston van STAHL speelde een groote rol in de scheikunde der 18de eeuw. LAVOISIER toonde in 1772 aan, dat verbranding was een verschijnsel van toevoeging en niet van onttrekking.

D. B. MACDONALD. *Continuous re-creation and atomic time in Muslim scholastic theology.*